

ศึกษาการใช้กระบวนการไตรสิกขา เพื่อพัฒนานักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร The Study of Using the Threefold Training to Develop High Students of Chinorotwittayalai School

พระมณี เนตรมณี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการนำกระบวนการไตรสิกขาไปใช้ในการกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัยจำนวน 328 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำกระบวนการไตรสิกขาไปใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนำกระบวนการไตรสิกขา หมวดปัญญาไปใช้มากที่สุดรองลงมา คือ สมาธิ และหมวดศีล ตามลำดับ
2. นักเรียนนำกระบวนการไตรสิกขา เพื่อพัฒนาตนเอง ด้านมีความสุข มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเป็นคนดี และด้านเป็นคนเก่ง ตามลำดับ

คำสำคัญ : กระบวนการไตรสิกขา

Abstract

The purposes of this study were to study the levels of using the threefold training process (morality, concentration and wisdom) in learning process of high school students of Chinorotwittayalai School and to study its effect on the students' self development. The 328 high school students of Chinorotwittayalai School were used as the sample. The research tool was rating scale questionnaire. The statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The results were found that :

1. Using of the threefold training process in high school students' learning process was at high level in overall. Of these, wisdom was used the most, then concentration and morality, respectively.
2. The students used the threefold training process to develop themselves on following areas: happiness, being good citizen and cleverness respectively.

Keywords : Three fold Training

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 (3) มีแนวทางการศึกษาที่เน้น ความรู้เกี่ยวกับการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

ด้วยเหตุตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ได้เน้นให้มีความรู้เกี่ยวกับการศาสนา ซึ่งโดยเฉพาะประเทศไทยพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศมีการนับถือศาสนา “พุทธศาสนา” เป็นส่วนใหญ่ของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 94.2% (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548) และในหลักการวิधिพุทธ ตามแนวเนื้อหาของพุทธศาสนา ได้มีทั้งศิลปะ สังคม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนภูมิปัญญา ได้ถูกถ่ายทอดสู่พลเมืองของประเทศไทย รุ่นแล้วรุ่นเล่าอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน ด้วยกระบวนการไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) ในรูปแบบต่าง ๆ ในพระไตรปิฎก ของพระพุทธศาสนา

ประเทศไทยในอดีตจึงชื่อว่าประเทศสยาม ก็ได้รับฉายา นามว่า เป็นประเทศ “สยามเมืองยิ้ม” นี้คือการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า กระบวนการไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) เป็นแหล่งกำเนิดหล่อหลอมอุปนิสัย และจิตใจของบรรพบุรุษ เป็นคนรักความสงบ ยิ้มแย้ม แจ่มใสด้วยจิตใจ เป็นกัลยาณมิตรกับทุก ๆ ศาสนา โดยไม่มีข้อรังเกียจใด ๆ ด้วยถือว่า มนุษย์ทั้งหลายต่าง ๆ นั้นล้วนเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งสิ้น และศาสนาพุทธ ยังได้ถ่ายทอดสังคมวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนศิลปะและภูมิปัญญา แบบวิधिพุทธให้แก่ลูก ๆ หลาน ๆ ในรุ่นต่อ ๆ มา

แต่ยุคปัจจุบัน ซึ่งเรียกว่า ยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งถือได้ว่า เป็นยุคข่าวสารต่าง ๆ สามารถสื่อถึงกันได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยี สมัยใหม่ด้วยวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

จึงทำให้กระแสวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติ ความคิดเห็นต่าง ๆ ได้พัฒนาการไปตามกระแสโลก จนทำให้สังคมปัจจุบัน ขาดการพัฒนาด้านศีลธรรมตามแนววิधिพุทธสู่เยาวชนของชาติไทยเป็นอย่างมาก จนอาจทำให้ลักษณะความเป็นไทยแบบวิधिพุทธเสื่อมลงไป เห็นได้ชัดชัดเจนในหมู่เยาวชนของชาวไทยทั่วประเทศ โดยเฉพาะกระบวนการเรียนรู้ เรื่องไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) เยาวชนของชาวไทยมีความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อยนัก ด้วยเหตุกระบวนการเรียนรู้ไตรสิกขา เป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง หรือผู้มีศีลธรรมอันดีงามตามแนววิधिพุทธ เข้าไปไม่ถึงเยาวชนของชาติในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยนั่นเอง

ตัวอย่างเช่น ครั้งหนึ่งมีข้อมูลจากนักการศึกษาที่สำคัญ ดร.เกษมา วรารณ ได้สำรวจพบว่า (ไทยรัฐ, 2544 : 1) ไปสังเกตการณ์สถานเริงรมย์พระราม 9 อาร์ ซี เอ ได้พบปัญหาวัยรุ่นที่ขยายกว้าง อันเกิดจากความเหงาในวัยรุ่น จึงเสพยาเสพติดประเภทต่าง ๆ การมั่วสุมทางเพศการสำส่อนและการค้าประเวณี เป็นปัญหาเสื่อมโทรมคุณธรรมและจริยธรรม และเป็นสิ่งที่ฝ่ายการศึกษากับผู้ปกครองร่วมมือกับชุมชน ต้องร่วมมือกันเข้าแก้ไข ปัญหาเหล่านี้จริงจังต่อไปแม้ขณะนี้ก็ยังขยายเป็นวงกว้างอยู่เช่นเดิมและขยายมากขึ้นด้วยเหตุระบบภูมิคุ้มกันไม่มี หรือไม่ดีนั่นเอง

ผู้วิจัย ประมาณ พ.ศ. 2546 ขณะกำลังศึกษา พุทธศาสตรบัณฑิต ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) กรุงเทพมหานคร ได้มีโอกาสไปทดลองฝึกสอนอบรม วิชาพระพุทธศาสนา ณ โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ได้ฝึกสอนอบรมวิชาดังกล่าว มีอยู่หลายครั้งได้ให้นักเรียนทั้งชายและหญิง ทำสมาธิ โดยการอริยบท ยืน เดิน และนั่งสมาธิ โดยการกำหนดลมหายใจเข้าออก โดยมีสติสัมปชัญญะ คือการรู้ตัวทุกเวลาเวลาที่ จิตมีสติสัมปชัญญะขณะหนึ่งทำให้นักเรียนมีสมาธิเหล่านั้น รู้สึกว่ามีความสุข ด้วยจิตเบิกบานพร้อมที่จะรับฟังการสอนการอบรม จากครูบาอาจารย์ด้วยความตั้งใจ จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) เป็นพื้นฐานของชีวิต สามารถนำไปใช้ได้ด้วยตนเองในกระบวนการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ อย่างมีความสุข ในลักษณะเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

จึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่น่าไปใช้พัฒนาบุคลากร หรือ ทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นผู้มีศีลธรรมอันดีงาม โดยการเริ่มพัฒนาจิตใจของตนด้วยหลักการไตรสิกขา เพื่อจิตเป็นสมาธิ คือ การตั้งใจมั่นชอบแล้ว มันก็พร้อมทำหน้าที่การทำงานได้ถูกต้อง

ผู้วิจัย ได้เห็นความสำคัญ จากประสบการณ์ตรง จากกระบวนการเรียนการสอนด้วยกระบวนการไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) ก่อนข้างจะได้ผลเป็นที่พึงพอใจจากประสบการณ์ ในการไปทดลองฝึกสอน ณ โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถึง 4 ชั้นเรียน ในครั้งกระนั้นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัย จึงมองเห็นความสำคัญของปัญหา ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน ด้วยให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการไตรสิกขา โดยการนำไปใช้ให้ตนมีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาตนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ด้วยหลักการของไตรสิกขา จึงเป็นที่มาของชื่อเรื่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า ศึกษาการใช้กระบวนการไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) เพื่อพัฒนานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร และยังเป็นการปลูกฝังระบบคุณธรรมจริยธรรม ขึ้นพื้นฐานของชีวิตที่ถูกต้อง ด้วยการพัฒนาจิตใจตนเองตามหลักการไตรสิกขา หรือเรียกว่า กระบวนการไตรสิกขาตามแนววิถีพุทธ ซึ่งสอดคล้องกับคนส่วนใหญ่ที่นับถือพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ของประเทศ และตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 เกือบทุกประการ และสอดคล้องกับการบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ในบทที่ 2 เพราะเมื่อพัฒนาจิตใจให้พร้อมทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างมีสมาธิ มันก็เป็นการเตรียมความพร้อมในการบริหารการศึกษาได้ทุก ๆ ด้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับ การนำกระบวนการไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) ไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาผลการนำไปใช้ของกระบวนการไตรสิกขา เพื่อพัฒนาตนของนักเรียนมัธยมปลาย ของโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข จากกระบวนการเรียนรู้ของครู-อาจารย์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากร ซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวนนักเรียนชายหญิง รวม 328 คน เป็นนักเรียนตั้งแต่ชั้น ม.4 - ม.6 โดยการสุ่มแบบตอบคำถาม ด้วยความสมัครใจนักเรียนเอง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ระดับการนำความรู้ความเข้าใจ กระบวนการไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) ไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ของนักเรียนศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
2. ระดับการผล การนำไปใช้พัฒนาดตน ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขตามกระบวนการเรียนรู้ไตรสิกขา ของโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึง ระดับการนำความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการไตรสิกขา ไปใช้เพื่อพัฒนาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย

2. ทำให้ทราบถึง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย มีระดับการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามกระบวนการไตรสิกขา ในกระบวนการเรียนรู้จากครูอาจารย์
3. ทำให้ผู้วิจัยใช้ประสบการณ์ตรงนำไปใช้ในการอบรมสั่งสอนในวิชา วิปัสสนากรรมฐาน กับพุทธบริษัทสืบไป

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยและนำเสนอเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาเป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 63.0 รองลงมาคือ เพศชายร้อยละ 37.3 มีอายุอยู่ในช่วง 14-18 ปี มากที่สุด ร้อยละ 100 โรงเรียนที่นักเรียนสังกัด รัฐบาล มากที่สุด ร้อยละ 99.7 รองลงมาคือเอกชนและการศึกษาสงเคราะห์ ร้อยละ 0.3 เท่ากัน ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นใด ม.4 มากที่สุดร้อยละ 45.6 รองลงมาคือ ม.6 ร้อยละ 37.3 และ ม.5 ร้อยละ 17.1 อาชีพบิดามารดา (ผู้ปกครอง)

1.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด ร้อยละ 64.2 รองลงมา คือรับราชการ ร้อยละ 18.3 รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 88.4 รองลงมาคือ 30,001-40,000 บาท ร้อยละ 1.8 ผู้ปกครองให้เงินใช้จ่ายต่อวัน 10-20 บาท มากที่สุด ร้อยละ 35.2 รองลงมาคือ 20-30 บาท ร้อยละ 22.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การดำเนินการกระบวนการเรียนตามหลักไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.1 การดำเนินการกระบวนการเรียนตามหลักไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามรูปแบบการเรียนรู้ : กระบวนการเรียนรู้ (ไตรสิกขา) 3 หมวด ได้แก่หมวดศีล หมวดสมาธิ หมวดปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าหมวดสมาธิและหมวดปัญญา เท่ากัน รองลงมาคือ หมวดศีล ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

2.2 หมวดศีล สัมมาวาจา (กล่าววาจาชอบ) โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูพูดนำเพื่อฝึกผู้เรียนพูดอย่างรอบคอบถี่ถ้วนและสมเหตุสมผล สร้างสรรค์นำไปสู่การพัฒนาตนเองและส่วนรวม เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ครูใช้คำพูดสุภาพ นุ่มนวลในการเรียนและอบรมนักเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันรองลงมาคือ ครูพูดนำเพื่อฝึกผู้เรียนให้สามารถอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ อย่างน่าสนใจและเข้าใจง่าย ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

2.3 หมวดศีลสัมมากัมมันตะ (การทำงานชอบ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูสอนและตัวในสิ่งที่เป็ประโยชน์แก่ตัวผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามที่ผู้เรียนต้องการ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ครูมอบหมายงานให้จัดทำโครงการเพื่อใช้แก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง โรงเรียนและสังคม รองลงมาคือ ครูจัดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนร่วมกันเพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

2.4 หมวดศีล สัมมาอาชีวะ (อาชีพสุจริต) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นคนดี มีศีลธรรมเป็นคนเก่ง จนเป็นนิสัยและนำไปประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ครูมีความชำนาญ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อนำไปประกอบอาชีพและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแบบเรียบง่ายรองลงมาคือ ครูสามารถให้แนวทางที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและพัฒนาความรู้ไปประกอบอาชีพได้ตามวิถีพุทธได้ ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

2.5 หมวดสมาธิ สัมมาวายามะ (ความเพียรชอบ) โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดและค้นคว้าด้วยความอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามกำหนด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ครู

ฝึกอบรมผู้เรียนให้มีความตั้งใจเรียนรู้ด้วยความมุ่งมั่น อดทนไม่ย่อท้อต่อเรื่องอย่างมีความสุข รองลงมาก็คือ ครูตรวจการบ้านและงานที่มอบหมายเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้มีความกระตือรือร้น ขยันอดทน ทำงานสำเร็จตามที่กำหนดตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

2.6 หมวดสมาธิ สัมมาสติ (การรู้ตัวทั่วพร้อมว่าทำให้สิ่งดีมีประโยชน์) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูฝึกอบรมนักเรียนให้เรียนรู้อย่างเป็นระเบียบรอบคอบ ระมัดระวัง อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขตามแบบโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นอันดับแรก รองลงมาก็คือ สัมมาสติ(การรู้ตัวทั่วพร้อมว่าทำให้สิ่งดีมีประโยชน์) ครูฝึกอบรมให้นักเรียนมีสติ รู้และซักถามให้เข้าใจเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

2.7 หมวดสมาธิ (มีจิตใจจดจ่อในสิ่งนั้น) อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูฝึกผู้อบรมผู้เรียน ให้พูดอย่างตั้งใจมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการตอบคำถามได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย เป็นอันดับแรก รองลงมาก็คือ สัมมาสมาธิ (มีจิตใจจดจ่อในสิ่งนั้น) ครูฝึกอบรมผู้เรียนให้เรียนรู้สาระในการเรียนการสอนด้วยใจจดจ่อ มุ่งมั่น ขบคิดด้วยตนเอง และร่วมกันให้สำเร็จตามความต้องการวิถีไทย รองลงมาก็คือ ครูฝึกอบรมผู้เรียน ทดลองปฏิบัติและค้นคว้าหาคำตอบด้วยใจจดจ่อ มุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

2.8 หมวดปัญญา สัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูฝึกอบรมนักเรียนให้ความคิดเห็นที่ดีสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงอย่างเป็นเหตุผล เป็นอันดับแรก รองลงมาก็คือ ครูฝึกอบรมนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจตามแนวทางวิถีพุทธอย่างมีเหตุผลเชื่อมโยง และสามารถบูรณาการกับวิชาการด้านต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

2.9 หมวดปัญญา สัมมสังกัปปะ (ความคิดดำริชอบ) อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูฝึกอบรมนักเรียนให้คิดค้นคว้าหาเหตุผลแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดองค์ความรู้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เป็นอันดับแรก รองลงมาก็คือ ครูฝึกอบรมผู้เรียนทดลอง ค้นคว้ารู้เหตุปัจจัยในเรื่องนั้น ๆ และนำมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นเหตุผลซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

ตอนที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

3.1 ผลของกระบวนการเรียนรู้ คนดี (คือคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ : ปัจจัยผู้เรียนที่พึงประสงค์ที่ 1) โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีความรู้ดี คิดดีและสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ สมเหตุสมผล ทำให้เกิดแนวทางในการสร้างประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นและนักเรียนมีวิถีชีวิตที่ดีสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ใช้ภาษาเขียนอย่างมีเหตุผลลำดับเรื่องเชื่อมโยงในการแก้ปัญหาต่อตนเองและผู้อื่น เป็นอันดับแรก ทั้งสองรายการ รองลงมาก็คือนักเรียนทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและครูอาจารย์ รองลงมาก็คือ นักเรียนอธิบาย อภิปราย ตอบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

3.2 ผลของกระบวนการเรียนรู้ คนเก่ง (คือคนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต : ปัจจัยผู้เรียนที่พึงประสงค์ที่ 2) โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนสามารถนำความรู้มาเชื่อมโยงเหตุปัจจัยต่าง ๆ และบูรณาการ นำไปแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งที่ต้องการให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เป็นอันดับแรก รองลงมาก็คือนักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้รู้วิธีแก้ไข และวิธีการพัฒนาเพื่อให้เกิดการแก้ไขและวิธีการพัฒนาเพื่อให้เกิดการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นและนักเรียนสามารถนำความรู้มาวิเคราะห์หาสาเหตุแห่งปัญหาแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

3.3 ผลของกระบวนการเรียนรู้ คนมีความสุข (คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ : ปัจจัยผู้เรียนที่พึงประสงค์ที่ 3) โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนจิตใจเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเพื่อนทุกคนทั้งในด้านการเรียน การบ้าน และช่วยแก้ไขปัญหาวีชีวิต เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับแรก รองลงมาก็คือนักเรียนสามารถนำ

ความรู้มาปรับใช้ในการใช้ชีวิต เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับแรก รองลงมาก็คือนักเรียนสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนครูและครอบครัวอย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น รองลงมาก็คือ นักเรียนสามารถใช้ชีวิตตามฐานะของตนเองและครอบครัว รู้จักตนเอง รู้จักใช้เงินและทรัพย์สินอย่างเหมาะสม มีความสุข ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ตามลำดับซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับ มาก

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการใช้กระบวนการไตรสิกขาเพื่อพัฒนานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร” มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผลโดย ข้าพเจ้าผู้วิจัยมีความเห็นว่า เรื่องศึกษาการใช้กระบวนการไตรสิกขา เพื่อพัฒนานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ตอนที่ 2 มีผลค่อนข้างชัดเจนในหมวดสมาธิ สัมมาสติ (การรู้ตัวทั่วพร้อมว่าทำให้สิ่งดีมีประโยชน์) ในการสรุปการวิจัยแล้วว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการนำไปใช้ในการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองได้ดี อยู่ในเกณฑ์ส่วนใหญ่อยู่ในอันดับ มาก ปานกลางและมากที่สุด เป็นอันดับที่ 1,2 และ 3 ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าการวิเคราะห์วิจัย มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องศีล-สมาธิ-ปัญญา นี้ค่อนข้างดีมาก และเป็นจำนวนนักเรียนมากตามอันดับส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะ เรื่องการศึกษามรรคสมณะภาวนา และวิปัสสนากรรมฐาน อย่างเบา ๆ คือ มีการเดินจงกรม นั่งสมาธิ และบรรยายธรรมประกอบไม่เกินความสนใจนักเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ควรจัดกิจกรรมอย่างอื่น ๆ ด้วยโดยมุ่งให้ความรู้พิเศษที่มีความจำเป็นที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยยิ่งดี
2. ควรมีการสอบสัมภาษณ์ (สอบอารมณ์) หลังจากการปฏิบัติธรรม ในวันปฏิบัติในวันสุดท้ายของการเข้าค่าย เพื่อทราบความเป็นจริงในการแสดงออกของแต่ละคน

บรรณานุกรม

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (2533). พุทธศาสนากับปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง.

ภิญโญ สาร. (2526). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าของคุรุสภา.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2535). การพัฒนาครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ร้อยคน ร้อยธรรม 100 ปี พุทธทาส. (2549) กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.

ราชบัณฑิตสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ลัดดา เสนาวงศ์. (2532). ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : พิธีการพิมพ์.

วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2532). เทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ : เยียร์บุ๊ก พับลิชเชอร์.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2529). การศึกษาทางไกล. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมใจ มั่งคั่ง. (2533). การประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาวิสัยและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา ระยะนำร่องในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ. (2526). ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมพร เทพสิทธา. (2542). การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง. กรุงเทพฯ : จริยการพิมพ์.

สันทัต สินธุพันธ์ประทุม. (2530). พฤติกรรมศาสตร์สำหรับผู้บริหาร. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2531). รายงานผลการสัมมนา เรื่องรูปแบบและวิธีการเสริมสร้าง

วิสัยข้าราชการ ณ โรงเรียนเอเชียพัตยา เมืองพัตยา จังหวัดชลบุรี (23-24 กันยายน)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (มปป). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 .กรุงเทพมหานคร : หจก.เม็ดทรายพริ้นติ้ง.